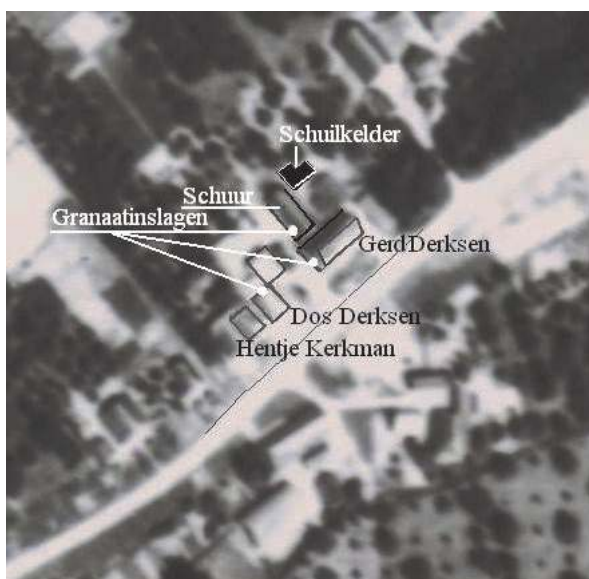

6 Oktober 1944

Hoewel Nederland bezet was door de Duitsers, was het tot eind augustus 1944 vrij rustig in de Over-Betuwe. Daarna vonden er met regelmaat beschietingen plaats, waarbij in Gendt en Haalderen onder de burgerbevolking slachtoffers vielen. Na operatie Market Garden, die van 17 september t/m 26 september 1944 plaatsvond, werd het oorlogsgeweld veel grimmiger. De slag om Arnhem was voor de geallieerden en voor heel ons land een enorme dreun. De opmars naar Duitsland werd gestopt en er waren enorme verliezen. De brug in Nijmegen was nog wel in handen van de geallieerden. In Ooy en Erlecom langs de Waal voerden de geallieerden veel acties uit. In Gendt zaten veel Duitsers vooral achter de linie Waaldijk, Galgendaal, Zandvoort, Zandvoortsestraat en Flieren tot aan de Linge. Geallieerden militairen, voornamelijk Engelsen, schoten vanaf Erlecom, Haalderen en Baal op alles wat maar op een vijandelijk doel leek. De Engelse en Duitse posities lagen hier af en toe maar honderd meter uit elkaar. Op 4 en 5 oktober werd er veel over en weer geschoten.

Luchtfoto uit 1937. Op 6 oktober 1944 vond hier een beschieting plaats waarbij 6 mensen omkwamen.

Flieren

Vrijdag 6 oktober werd een droevige dag. De dag begon rustig maar tegen 11 uur in de ochtend was er weer een zware artilleriebeschieting vanuit Haalderen richting Flieren. Duitse soldaten sommeerden mensen die in hun huizen of

schuilkelders zaten te vertrekken. Ook de families Kerkman, Dos Derksen en Gerd Derksen die naast elkaar woonden in Flieren, hadden te horen gekregen dat ze weg moesten. Deze gezinnen woonden allemaal in bij Gerd Derksen, omdat de Duitsers de huizen van Kerkman en van Dos Derksen hadden gevorderd.

Het was intussen rond het middaguur. Moeder Derksen, de vrouw van Dos, wilde zekerheid omtrent het evacuatiebevel en zocht daarom een Duitse soldaat op. Het driejarige dochtertje Dini liep achter moeder aan. Meestal verbleven de drie gezinnen in de schuilkelder die gebouwd was achter de schuur van oom Gerd Derksen. In die schuur van oom Gerd werd gekookt voor drie gezinnen: het gezin van Gerd Derksen zelf, het gezin van oom Dos Derksen en het gezin Kerkman (allemaal burens). In de schuur waar meestal ook gegeten werd, zorgde tante Riek op dat moment voor het eten dat op de kachel stond. Het was bijna klaar en de twee oudste dochters van Dos, Doortje en Marietje, dekten de tafel. Hentje Kerkman en zijn vrouw Marie waren al naar de schuur gegaan.

Links het kleine huisje van Kerkman en rechts het huis van Dos Derksen, beide zwaar beschadigd.

Nadat moeder Derksen van een Duitse soldaat te horen had gekregen dat ze van hem niet weg hoefden, wilde ze weer terug naar de schuur.

Granaatinslag

Plotseling hoorde iedereen een enorme klap en door een voltreffer op de deur van de schuur werd moeder Derksen tegen de grond gedrukt. Weer opgekrabbeld en bij de schuur aangeko-

men zag ze in eerste instantie niets door de rookontwikkeling. Ze hoorde wel luid gekreun en op het gevoel vond ze haar twaalfjarige dochtertje Doortje, bewegingloos. Op de tast ging ze verder van de schuur naar de schuilkelder op zoek naar

V.l.n.r. Doortje, Marietje en Dini Derksen.

haar man en dochtertjes Rieka, Annie, Gerrie, de baby Betsie en de vijf kinderen van oom Gerd. Ook Jan Kerkman en zijn vrouw Sientje met hun tien kinderen zaten in de schuilkelder. Toen werd moeder Derksen duidelijk wie het van haar gezin overleefd hadden. Haar dochtertje Marietje van 10 jaar en het driejarige dochtertje Dini die haar achterna gelopen was, bleken evenals Doortje van 12 jaar dodelijk getroffen.

Gerd Derksen, man van Riek Derksen-van Workum en vader van Geert, Ans, Thea, Rikie en Cobie, stierf bij deze beschieting.

Oom Gerd die ook in de schuur was geweest, was zwaar gewond en overleed enkele uren later in de schuilkelder waar hij naartoe gebracht was, aan zijn verwondingen.

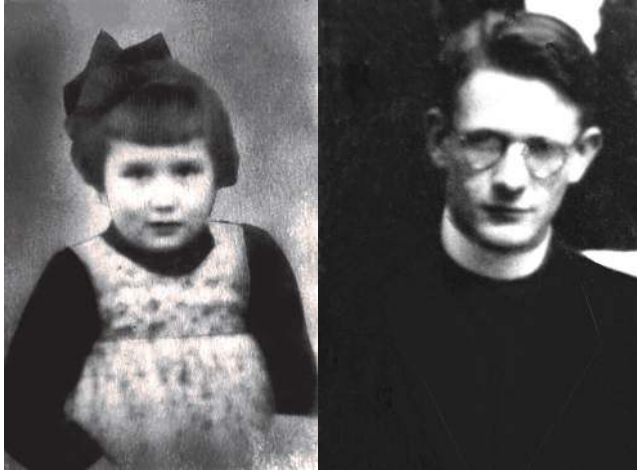
Hentje Kerkman en zijn echtgenote Maria Willemsen.

Ook Hentje Kerkman was dodelijk getroffen en zijn vrouw Marie was ernstig gewond. Zij overleed de volgende dag in Doornenburg. Alle drie de gezinnen werden aldus in diepe rouw gedompeld. Maar zij waren niet de enigen, die dag.

In dit tijdelijke graf zijn begraven: Doortje, Marietje, Dini, oom Gerd en Hentje Kerkman.

Dorus Burgers uit de Kommerdijk had met zijn gezin toevlucht gezocht bij Bertus Roelofsen in Flieren. Ook deze families kregen het bevel dat ze weg moesten. Op weg door de Flierensestraat naar Doornenburg werden ze in de omgeving van boerderij De Loohof beschoten. Hierbij kwamen Alberdina Roelofsen van 4 jaar en haar neef (priesterstudent) Cor Burgers van 22 jaar, die haar bij de hand hield, om het leven.

Alberdina Roelofsen en haar neef Cor Burgers.

Polder Haalderen

In de polder, op de grens van Haalderen en Gendt, vielen die dag ook slachtoffers, nl. Johannes Berns, schipper van beroep, en zijn echtgenote Elisabeth Berns-Boekhorst. Zij waren tijdelijk in Gendt bij familie gehuisvest. Toen zij op 6 oktober 1944 naar hun schip in het haventje bij de steenfabriek Haalderen gingen kijken, werden ze vanaf de overzijde van de Waal beschoten. Beiden overleefden dit niet, net als Gradus Hendriks.

Elisabeth Boekhorst en haar man Johannes Berns.

Gradus was ongehuwd en woonde in bij de familie Hoedemaker in het Galgendaal. Hij was stal knecht bij steenfabrikant Dorsemagen. Ook hij overleed nog op 6 oktober 1944 aan zijn verwondingen door deze beschieting in de Haalderense polder. Uiteindelijk was er op deze zwarte 6 oktober nog een ander dodelijk slachtoffer, namelijk Johanna Vonk-Vogel. Zij was de echtgenote van schipper Pieter Vonk. Daags ervoor was zij op dezelfde plaats vanaf de overzijde van de Waal beschoten en op 6 oktober was zij degene die het aantal Gendtse doden van die dag uiteindelijk op twaalf bracht.

Heden *drie en twintig Augustus*, negentienhonderd *vijf* en veertig verscheen voor mij, Ambtenaar van den burgerlijken stand der gemeente: *Opent, ingekomen, h. h. h. aangevoerd, uitbreid, uit het register van oud overlijden der* jaren, gemeente *Bemmel*, wonende te *waarnid, bij* die verklaarde, daarvan uit eigen wetenschap kennis dragende, dat op *zels* *October negentienhonderd vier en veertig* deses jaars ten *vijftien* ure in deze gemeente is overleden: *Bemmel, is overleden:* *Hendriks, Gracies Johannes* oud *aacht en veertig* jaren, *zonder beroep* geboren te *Opent* en wonende te *Opent, bevr van Hendriks, Johannes en van: Blannet, Pionella, beiden overleden*

Waarvan akte, welke overeenkomstig de wet is voorgelezen.

Heden *veertien Augustus* negentienhonderd *vijf* en veertig verscheen voor mij, Ambtenaar van den burgerlijken stand der gemeente: *Bemmel, Vonk, Pieter*, oud *negentien* jaren, *schipper* wonende te *Bemmel, 8 Graaven hoek* die verklaarde, daarvan uit eigen wetenschap kennis dragende, dat op *zels* *October negentienhonderd vier en veertig* deses jaars ten *veertien* ure in deze gemeente is overleden: *Vogel, Johanna Alberta*, oud *veertien* jaren, *zonder beroep* geboren te *Opent* en wonende te *Opent, bevr van Hendriks, Johannes en van: Blannet, Pionella, beiden overleden*

Waarvan akte, welke overeenkomstig de wet is voorgelezen.

In augustus 1945 werd een overlijdensakte opgemaakt.

Het gezin Dos Derksen bestond voor de verwoestende inslag uit vader, moeder en 7 dochters. Op 17 augustus 1944 was het laatste dochtertje Betsie geboren. Na de Tweede Wereldoorlog zijn nog drie kinderen geboren: een Doortje, Marietje en als laatste een jongen, Theo.

Theo van Dos Derksen (foto 1957). Op de achtergrond het huis en de schuur waarin in 1944 zoveel slachtoffers vielen.

Bron: Rieka Derksen
 Samenstelling: Henk Klaassen
 Eerder gepubliceerd in Ganita mare 2010-3